

RATIONEL REGULERING AF SÆLFANGSTEN ER EN NØDVENDIGHED

Af Nordgrønlands tidligere landsfoged, kontorchef *Ph. Rosendahl*

I en tidligere artikel i dette tidsskrift, 1958 side 357, er påvist, at bestanden af den for Grønland vigtigste sælart, ringsælen (netsiden), i de senere år er i stærk fremgang i de nordlige distrikter af Grønlands vestkyst.

Denne tiltagen af bestanden og den dermed tiltagende fangst vil bedre de under klimaets mildningsperiode trange kår for fangerne. Men skal denne bedring blive af vedvarende betydning, må enhver ødslen ved u hensigtsmæssig fangst forebygges, så meget mere som Handelens hvalfangst i disse egne er hørt op og torsken ligeledes er forsvundet fra Umanaks distrikt og er i aftagende i Diskobugten. Befolkningen har derfor ikke længere hvalkød til sig og hundene, og får heller ikke mere de kontanter som torskefiskeriet før gav dem.

Den øgede adgang til sælkød får derfor en afgørende betydning for disse områder, og hvis klimaet ikke atter svinger, vil sælfangsten efterhånden også få øget betydning noget længere sydefter.

Den gamle metode med sælfangst fra kajak er den skånsomste udnyttelse af bestanden, idet få sæler synker, medens jagt fra motorbåd - særlig fra både med totaktsmotor - altid giver et usikkert skud, der ofte kun bevirker en skamskydning af dyret, og i de måneder af sommeren, hvor sælerne sædvanligvis synker, medfører, at det dræbte dyr går tabt.

Landsrådet - og særlig Augo Lyng - er da også gået stærkt ind for, at sæljagten fra motorbåd i sælernes magre tid bør foregå på en sådan måde, at dyret ikke går tabt.

En ny metode er da også ved at udvikle og brede sig, idet man fra motorbåden med skræmmeskud søger at tage vejret fra sælen, hvergang den dukker op, eller ved skydning med salonriffel eller haglskud efter kroppen søger at opnå det samme. Motorbåden forfølger da dyret og går op på siden af det, når det er udmattet, og giver det det dræbende skud samtidig med, at hjælpere står parat med stage med krog eller med harpun med line og bjerger dyret.

Det vil være af betydning for bestanden, at det gennem landsrådsvedtægt bliver en pligt for motorbåde, at de altid medfører en sådan stage med krog eller harpun med line, hvis de indlader sig på denne jagt.

Denne udvikling med fangst fra motorbåd er ny i Grønland og bør nøje følges til konstatering af, hvor stor en del af dyrene der trods alle gode bestræbelser synker, og forsøg på at finde frem til at gøre metoden endnu mere effektiv bør fortsættes.

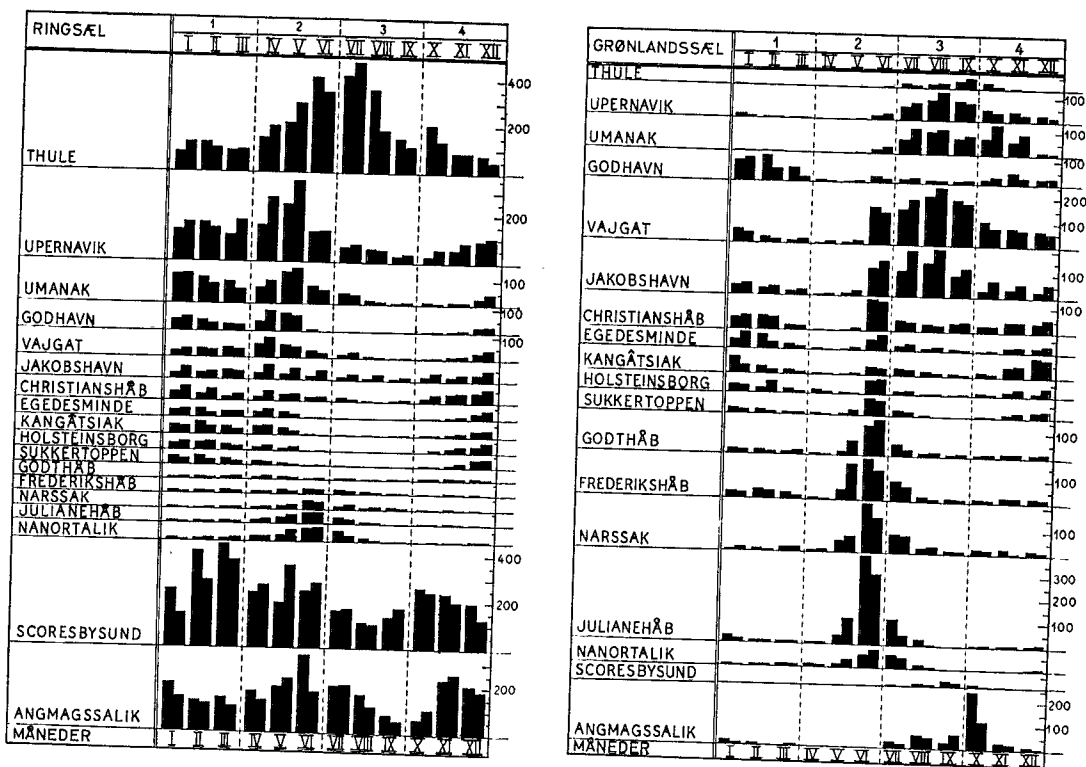
Metoden er derimod gammelkendt blandt nordmænd under fangsten af voksne sæler i drivisen vest for Jan Mayen. Her medfører fangstskibene små åbne motorbåde. Motorbåden løber langs isflagen. Skarpskytten (dette er en yderst betroet post) står i stævnen og dræber sælen med riffelskud, hvor den ligger ved kanten af flagen. Agter står på hver side i båden to hjælpere, hver forsynet med en lang bambusstage besat med kroge i enden. Med disse hales dyret indenbords. Denne metode kaldes „Plukkefangst“ og sikrer, at sælen ikke går tabt. Sådanne bambusstager bør sikkert forsøges indført i Grønland som særlig håndterlige og seje.

I fiskeridistrikterne er der nu kun få kajakfangere tilbage. Det er derfor sikkert nu nødvendigt, at udnytte denne metode - og helst som nævnt gøre den så fuldkommen, at færrest mulige sæler går tabt i fremtiden.

I fiskeridistrikterne findes endnu fangere, der udelukkende driver kajakfangst. De kan ikke komme så vidt omkring som motorbådsejerne. Derfor bør motorbådsejerne vise disse hensyn og ikke bruge denne nye metode for nær ved det område, hvor stedets kajakfangere sædvanligvis holder til. De bør dér have fred til at drive deres gamle fangstmetode. Dette må kunne ordnes ved kommunal vedtægt, hvor et steds fangere fremsætter forlangende derom.

Efterhånden som fiskerne anskaffer sig større og større fiskerbåde med større og større maskinkraft, kan man tænke sig, at de med dem løber kysten langs helt op i de distrikter, hvor sælerne nu er flest, og hvor sælerne er en livseksistens for fangerstanden, der bor dér. Derved kan sådan motorbådssjagt bringe forstyrrelse i disses hovederhverv, idet motorbådssjagt i større grad end kajakfangst gør dyrene sky. Sådanne nordlige kommuner bør da overveje helt at forbyde fangst af sæler direkte fra motorbåd for fremmede og dermed også for de hjemmehørende motorbådsejere.

Ikke mindst af hensyn til den kommende generation må rationelle fangstmetoder gennemføres, og absolut forbud må gives mod den uvane, som særligt unge mennesker har, at skyde til måls på sæler fra skonnert og fra land, kun for fornøjelsens skyld og uden udsigt til at dyret kan bjerges.

Gennemsnitlig fangst af ringsæl og grønlandssæl i træret 1948/49—1950/51 udregnet pr. 100 sælfangere. Ringsælen ses at forekomme i meget ringe mængde i det sydlige Vestgrønland og særlig ringe i Frederikshåbs og Godthåbs kommuner. Nordover er forekomsten rigere. Særlig stor er fangsten i Nordgrønland (Thule distrikt) og i Østgrønland. Den ringe fangst i Midt- og Sydgrønland må dog tillige skyldes befolkningens optagethed ved fiskeriet. Grønlandssælen (sort- og blåsider) begynder at komme til den sydlige del af vestkysten i maj, nordligere lidt senere. Den overvintrer hovedsagelig i vestkystens nordlige del for at trække sydover i februar til New Foundlandsbankernes ynglefelt, hvor ungerne kastes i begyndelsen af marts.

Augo Lyngé har utvivlsomt ret, når han i landsrådet udtalte: „Sælerne er uundværlige i nutidens Grønland, derfor må fangsten ind i rationelle rammer. Den fangst, som fædrene anvendte, skades ofte af andres hensynsløse og kortsynede jagt, den vil hævne sig frygteligt. Landsrådet har nu selvbestemmelsesretten og ansvaret for reguleringsbestemmelsernes indførelse. Rådet må kende sit ansvar og bringe orden i forholdene og indføre den selvdisciplin, der hidtil ofte har manglet ved jagtens udøvelse.“

Det vil derfor være ønskeligt, om hele dette vigtige problem ville komme til drøftelse i den grønlandske presse med indlæg fra såvel fangeres som fiskeres side, så man i landsrådet kan finde frem til regler, der både giver den bedst mulige jagt, og mest muligt hindrer, at sæler går tabt eller skamskydes.

Der synes at blive udsigt til en øget transport langs kysten. Får de nye kystskibe fryserum, vil fangerne nordpå kunne gavne fiskerne o. a. sydpå ved at nedsende dem kød fra deres fangst, og fangerne nordpå vil da kunne opnå større priser derved, end de ringe priser, de nu kan opnå på deres hjemegn.

Angmagssaliks fhv. distriktslæge, dr. med. Peder Helms, har i Ugeskrift for læger i april 1957 påvist, at tuberkulosen i Grønland forekommer mindre udbredt i de nordlige kommuner end i de sydlige, skønt smittefaren skulle synes større i de forholdsvis snævre boliger nordpå, end i de mere rummelige sydpå.

Dr. Helms står ikke fremmed overfor den tanke, at dette kan skyldes, at man i de nordlige distrikter igennem over hundrede år har haft næsten dobbelt så meget kød af sødyr som i de sydlige distrikter. Dr. Helms overvejer at gå igang med en nærmere undersøgelse heraf.

For en del år siden er man nemlig på danske tuberkulosehospitaller og sanatorier gået over til relativ mere kød i patienternes kost, og denne øgede kødspisning har givet hurtigere og bedre resultater for patienterne.

Den næringsressource, som sødyrbestanden betyder for Grønlands befolkning, bør derfor ikke forspildes, men reguleres ved vedtægter, der fremmer gode fangstmetoder og forbyder hensynsløse metoder.